

DATE ASUPRA COLECȚIEI DE *PELARGONIUM* DE LA GRĂDINA BOTANICĂ DIN IAȘI

PROFIRA VIDRAȘCU

The present study makes general observations upon the genus *Pelargonium* and discusses the main facts concerning the *Pelargonium* collection in the Ornamental Section of the Botanical Gardens in Iași, presenting also a

succinct characterization of its taxons.

Our conclusion shows that the Botanical Gardens in Iași have a valuable *Pelargonium* collection, which can be used as a material for comparative studies.

Frumusețea și gingășia florilor au determinat pe om să le îndrăgească și să le cultive din cele mai îndepărtate timpuri, iar introducerea lor în cultură a fost determinată, în special, de însușirile lor decorative. Studiul comportării unor specii sau soiuri în cadrul unor colecții și în condiții date, se impune în vederea recomandării lor cât mai judicioase.

În lucrarea de față ne-am propus să prezentăm colecția de *Pelargonium* din Sectorul Ornamental al Grădinii Botanice Iași și să insistăm asupra speciilor și soiurilor adunate în colecție, colecție care numără 49 taxoni din care 8 specii și 41 de soiuri.

Genul *Pelargonium* din familia *Geraniaceae* cuprinde aproape 250 de specii, majoritatea originare din Africa de Sud. În Europa au debutat în secolul al XVII-lea aduse de olandezi din India orientală. Sunt plante ierbacee, perene, subarbuști cu tulpini și frunze mai mult sau mai puțin cărnoase, deseori cu peri glandulari. Frunzele opuse sau alterne cu limbul rotund până la ovat sau spatulat, digitat lobat, simplu până la dublu penat

cu diviziuni dințate sau crenate, totdeauna cu stipele. Florile zigomorfe, pintenatate, grupate în inflorescențe umbeliforme, sunt dezvoltate la subțioara frunzelor sau apărând opuse acestora.

Specii și soiuri existente în colecție

1. *Pelargonium alchemilloides* (L'Herit ex Soland) Ait.

Plantă din Africa australă, perenă cu tije subțiri, cu frunziș bogat, frunzele lung pețiolate, palmat fidate până la palmat partite, cu marginile ciliate, poroase pe partea inferioară, cu un miros plăcut și puternic prin frecare. Este apreciată pentru ornarea balcoanelor și apartamentelor cât și pentru extracții.

2. *P. capitatum* (L.) L'Herit. ex Ait.

Subarbust cu tije drepte, înalte până la 1m, pubescente. Frunzele lung pețiolate, cordiforme, 3-5 lobate, dințate. Prin frecare provoacă un miros puternic. Florile roz-purpurii, striate cu roșu în umbele dense. Specie apreciată pentru decorarea interioarelor. Poate fi întrebuințată în extragerea unor esențe mirositoare.

P. capitatum «*Variegata*» – frunze panașate

3. *P. grandiflorum* Willd (Mușcata mare)

Subarbust cu tije groase, drepte, înalte de 40-60-1 m, brun-lucioase, uneori în zig-zag. Frunzele alterne, lung pețiolate, limbul cordiform cu 5-7 lobi adânci, trilobați cu lobulii dințați. Flori numeroase, mari, de 2,5-6 cm în diametru, divers colorate. Este o specie sensibilă și pretențioasă, dar mult apreciată pentru perioada lungă de înflorire și pentru frunzișul său elegant. În colecție se întâlnesc 5 soiuri: «*Nellie*» (lila); «*Renoir*» (flori roz-strălucitor cu o pată albă pe petalele superioare); «*Rogue*» (roșu închis); «*South American Bronze*» (roz spre roșu cu marginea fin albă); «*White Swan*» (alb).

4. *P. odoratissimum* (L.) L'Herit. ex Ait.

Perenă până la subarbust, cu tijele ascendente, scurte, groase, solzoase și pubescente. Frunzele caulinare, lung pețiolate, rotunde, cordiforme, pubescent lanate și puternic catifelate, degajă un miros puternic aromatic. Florile sunt mici, albe. Apreciată în special pentru frunzișul frumos și mirosul plăcut ce-l degajă plantele.

5. *P. peltatum-Hybriden* (*P. peltatum* hort. non (L.) L'Herit. ex Ait.)

Perenă până la subarbust cu tulpina înaltă de 40-100 cm, culcată, ascendentă sau pendulă. Frunzele lung pețiolate cu limbul 5-7 lobat, cu marginea întreagă. A fost introdusă în Europa în anul 1704 și folosită în special pentru

ornarea balcoanelor și vaselor suspendate. În cadrul colecției noastre se întâlnesc 11 soiuri după cum urmează: «*Amethyste*» (flori mari învolte de culoarea ametistului); «*Balcon prenzessin*» (flori mari roz-violaceu intens, culoare care se decolorează la soare); «*Balcon Piros*» (flori mari, simple, roz-spălăcit); «*Balcon lila*» (flori mari, simple, lila-strălucitor cu striuri carmin și o pată albă la bază); «*Carmen*» (flori simple, roșu strălucitor cu striuri roșu închis la baza petalelor superioare); «*Lachskönigin*» (flori mari, samonii); «*Luisen Hoof*» (flori simple roz cu striuri roșii la bază); «*Mexicanerin*» (flori semiinvolte bicolor, roșu cu alb); «*Wille de Paris*» (flori semiinvolte, roz-violaceu strălucitor); «*Weisskönigin*» (flori involte, albe); «*Yale*» (flori mari semiinvolte, roșu catifelat întunecat, cu striuri negre la bază).

6. *P. radens* H. E. Moore [*P. radula* (Cav.) L'Herit. ex Ait.]

Perenă până la subarbust, cu tije drepte, înalte până la 1 m și rămuroase. Ramurile cu peri lungi, aspri și peri glanduloși scurți, dau plantei un miros puternic. Frunzele alterne, lung pețiolate, cordiforme, dublu penat sectate. Florile roz cu o pată închis purpuriu pe petalele superioare. Este cultivată pentru mirosul ei plăcut. Frunzele se întrebuințează, adesea, pentru parfumatul dulceților.

7. *P. zonale-Hybriden*, [*P. x hortorum* L.H.Bailey, *P. zonale hort. non* (L.) L'Herit. ex Ait.]

Este introdusă în Europa la 1714, iar astăzi este una din cele mai comune plante pentru cultura la ghivece. Se poate utiliza, de asemenea, în straturi și plantbande, în grădini și parcuri. Este folosită în medicina populară. Literatura de specialitate consultată arată că această plantă este întrebuințată de către triburile africane în prepararea unor deodorante, sau, direct, în combaterea durerilor de cap. Plantă perenă până la subarbust, are tulpina dreaptă sau culcată, înaltă de 20-40-100 cm (în condiții de spalier până la 3-5 m). Frunzele alterne, lung pețiolate, păroase de obicei pe ambele fețe. Limbul cu contur circular, cordiform, cu 5-7 lobi rotunzi, crenat dințați, pe fața superioară, totdeauna, cu o dungă roșie în formă de potcoavă. Inflorescențe mari (9-27-50 flori) cu pedunculul lungi de 10-20 cm, cu flori de nuanțe foarte diferite, de la alb, roz, roșu până la striat. În colecția Grădinii Botanice Iași se întâlnesc 23 de soiuri aparținând acestei specii: «*Amphiteatru*» (flori mari, simple, roșu cu baza și gâtul alb); «*Ballerina*» (flori simple, roșu cu o tentă de violaceu, gâtul alb); «*Bruni*» (involte corai); «*Carmina*» (flori involte, roșu-carmin); «*Dr. Pupe*» (flori mari, simple, lila-roz-strălucitor); «*Emilia*»

(semiinvolve, albe cu o tentă roz); «*Florent Black*» (flori mari, simple, roșu strălucitor); «*Iren*» (flori involve, roz-violaceu); «*Ivola*» (flori simple, roz-pal); «*Laura*» (flori medii, semiinvolve mov); «*Orbit Rose*» (flori mari, simple, roz-lila întunecat); «*Orbit Scarlet*» (flori mari, simple, roșu intens); «*Malaya*» (flori mari, simple, roșu ca țigla); «*Meteor*» (involve, roșu strălucitor); «*Pink Elite*» (flori mari, simple, roz-lila-strălucitor); «*Purpurkönigin*» (semiinvolve, roșu catifelat închis); «*Rhapsodia*» (semiinvolve, mici, roșu briant); «*Red Dark Iren*» (roșu simplu); «*Rospen*» (semiinvolve, mov strălucitor); «*Rubin*» (semiinvolt, roșu intens); «*Silepen*» (semiinvolt, corai intens); «*Springtime*» (flori mari, semiinvolve, roz cu o ușoară tentă de lila); «*Solomon Iren*» (involve, roz-închis).

În concluzie, Grădina Botanică Iași posedă o valoroasă colecție de specii și soiuri de mușcate, ce pot servi ca material de studiu comparativ.

BIBLIOGRAFIE

1. Encke F., 1958 – *Pareys Blumengartnerei*, Bd. I, II, Paul Pareys Verlag, Berlin
2. Grisvard P., 1964 – *Le bon jardinier*, Encyclopédie horticole, 152 ed., t. II, Edit. La Maison rustique, Paris
3. Șerbănescu I., 1958 – Geraniaceae. În *Flora R. P. R.*, t. VI, Edit. Acad.R.P.R., București
4. Vidrașcu Profira, 1982 – Grădina Botanică Iași, *Culeg.de stud.și art.de biol.*, 2, Iași
5. Vilmorin-Andrieux, 1909 – *Les fleurs de pleine terre*, Paris
6. Zander R., 1972 – *Handwörterbuch der Pflanzennamen*, 10. Auflage, Verlag Eugen Ulmergart.